

„Výtah ze ŠVP pro VÚ Hostouň“

Specifikace činností pro děti s výchovně-léčebným režimem na pracovišti VLJ Medvědí Kámen

Klienti s nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou nebo umístění na předběžné opatření, s počínající anebo rozvíjející se diagnózou závislosti na alkoholových a nealkoholových drogách a zároveň s poruchami chování.

Charakteristika pracoviště

Výchovně léčebná jednotka Medvědí Kámen je pobytové oddělení pro klienty s nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou nebo umístění na předběžné opatření, s počínající anebo rozvíjející se diagnózou závislosti na alkoholových a nealkoholových drogách a zároveň s poruchami chování. Věk klientů se pohybuje v rozmezí od 15 do 19 let.

Poskytuje preventivně výchovný a edukační pobyt v komunitních podmínkách (režim, struktura dne, účast klientů na chodu oddělení komunity, zejména na pedagogicko-komunitních programech), prolínajících se s provozně pracovními záležitostmi (zajištění provozu, péče o hospodářská zvířata) sportovně zátěžovými

akcemi, hrami, relaxačními programy, ergoterapie a neposlední řadě individuální práce s klientem.

V průběhu pobytu se snažíme o maximální spolupráci s rodiči, zákonnými zástupci či kurátory. Za velmi důležité a prospěšné považujeme návštěvy klientů v zařízení, víkendové či delší prázdninové cesty domů a úspěšné zvládnutí pobytu v domácím prostředí.

Medvědí Kámen se nachází v Plzeňském kraji, okres Domažlice, cca 75 km od Plzně směr Horšovský Týn. Z obce Rybník cca 2,5 km pěšky směr turistický přechod do SRN Švarcava. Autem lze z obce Rybník dojet po silnici až přímo na Medvědí Kámen.

VLJ – Medvědí Kámen se nachází v areálu bývalé pohraniční roty v krásném prostředí přírody Českého lesa, oblasti Medvědích hor.

Výchovně vzdělávací proces

Hlavním cílem výchovně vzdělávacího programu v zařízení je, aby klient získal takové dovednosti, které by mu umožnily co nejlepší zařazení do společnosti a byla mu tak zajištěna co nejvyšší možná úroveň kvality života.

Zájmy klientů a naplnění jejich potřeb v oblasti psychické, biologické a sociální je úkolem výchovné práce pedagogických pracovníků v našem zařízení. Cílem výchovné práce je vytvoření trvalého prostředí, které by klientům umožnilo uspokojit základní materiální, citové, sociální, společenské i speciální potřeby, které by zajistily vhodné rozvíjení vědomostí, dovedností a návyků s přihlédnutím k zájmům a zvláštnostem každého klienta.

Důležitá je rovněž podpora vzdělání klientů, ale i uspokojování potřeb v oblasti rekreace a zábavy. Součástí výchovné práce je rovněž snaha naučit klienty sebeobsluze, pracovním a sociálním dovednostem a návykům, tak aby se po odchodu z ústavního zařízení mohly plnohodnotně zapojit do společnosti (sociální inkluze).

Výše zmíněnými činnostmi upoutat zájem klientů, využít při organizování zájmových činností a tím odpoutat pozornost od problémů jako jsou drogy, alkohol, gamblerství.

Základním předpokladem pro harmonický a všestranný rozvoj našich klientů je systematické a cílevědomé působení na neoddělitelné a vzájemně se podmiňující stránky osobnosti.

Vzdělávání

- každý klient se může vzdělávat podle IVP, který má vypracovaný kmenovou školou
- pokud je klient zařazen do odborného učiliště v našem zařízení, teoretické vyučování probíhá 2x týdně /v učebnách ve škole – Hostouň – budova VÚ/, odborný výcvik je vykonáván na pracovištích firem s kterými má škola uzavřenou smlouvu o konání a podmínkách odborného výcviku
- samostudium / hodiny samostudia se určují individuálně s přihlédnutím k potřebám jednotlivých klientů/
- péče o učebnice, sešity a jiné svěřené pomůcky / pravidelná kontrola, udržování pořádku ve školních věcech/
- pravidelné plnění zadaných domácích úkolů / zabezpečení podmínek k plnění domácích úkolů, klid, dostatek světla, prostoru, pomůcky/
- zjišťování rozsahu obecných znalostí a vědomostí klientů a jejich rozšiřování / formou her, kvízů, soutěží, čtení časopisů a denního tisku/
- každodenní spolupráce s učitelem / individuální péče, pomoc prospěchově slabším žákům/
- besedy na téma povolání, profesní uplatnění

Při vzdělávání klientů je vždy nutný individuální přístup s přihlédnutím k potřebám každého klienta.

Cílem je dobrá příprava a úspěšné zakončení studia závěrečnou zkouškou, následné zařazení do pracovního procesu a integrace do běžného života.

Pracovní činnosti

- pravidelná údržba prostor budovy / úklidy veškerých prostor budovy, drobné opravy, bílení/
- práce na farmě /péče o zvířata ovce, kozy, prasata, slepice, kočky, psa, králíky
- sezónní práce v areálu / sekání trávy, sušení sena, příprava dřeva na topení, pěstitelské práce na pozemku, úklid spadaného listí, odklizení sněhu, drobné opravy pastvin, opravy pracovního nářadí/
- topení v budově / čištění kotlů, štípání třísek, vynášení popele/
- péče o ošacení a obuv / praní, sušení, žehlení a zašívání prádla, čištění obuvi/
- příprava jídla / úklid kuchyně a jídelny, mytí nádobí, nákup potravin/
- veřejně prospěšné činnosti
- brigády / dobrovolné, finančně ohodnocené/
- sběr lesních plodů / maliny, bezinky, šípek, houby, výroba marmelád, zavařování/
- oprava jízdních kol

- mytí a péče o služební automobil

Při pracovních činnostech je důležité, aby všichni klienti byli seznámeni s předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, jež musí dodržovat. Pedagogický pracovník toto stále kontroluje. Pracovní činnost se vždy vykonává s ohledem k individuálním zvláštnostem klientů a jejich fyzické zdatnosti.

Cílem pracovních činností je připravenost klientů k sociální integraci. Zvyšování fyzického zdatnosti, vytrvalosti a rozvoj manuální zručnosti, umění přijmout zodpovědnost za sebe i druhé a za vykonanou práci. Naučit se plnit úkoly v požadované kvalitě a stanoveném čase, připravenost klientů k sociální integraci.

Společenská výchova

- vedení klientů ke svědomitému, samostatnému a zodpovědnému plnění svěřených úkolů
- dodržování všeobecně platných norem slušného a společenského chování /vystupování na veřejnosti a úřadech, vyplňování tiskopisů, formulářů, žádostí, složenek či jiných písemností při jednání s úřady/
- dodržování vnitřního řádu zařízení / denní režim, pokyny vychovatelů, a ostatních zaměstnanců zařízení/
- dodržování bezpečnostních předpisů a nařízení / pravidelné proškolení svěřenců o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, nošení pracovních a ochranných pomůcek/
- plánování a organizace volného času / návrhy na návštěvu kulturních, sportovních a společenských akcí, výletů, žádosti a návrhy na odjezdy domů/
- společenské hry / turnaje ve stolních a společenských hrách, kladení důrazu na dodržování pravidel, férovou hru, učení přijmout prohru bez nevhodných či agresivních emočních projevů/
- kontakt s rodinou / korespondence, plánování návštěv rodiny v zařízení, dovolenky/
- hospodaření s penězi / kapesné, peníze z brigád, od rodičů/
- pravidelné sledování televizního zpravodajství, čtení denního tisku / rozšiřovat všeobecný rozhled a znalosti, získávat aktuální informace z domova i ze světa, rozšiřování slovní zásoby/
- ranní a večerní komunita / pravidelná účast, řešení každodenních aktuálních věcí, problémů, stížností a požadavků, rozdělování denních úkolů, hodnocení, zdravotní potíže/

Cílem je budování a rozvoj kvalitních mezilidských vztahů kolektivní soudržnost, komunikace ve skupině, pomoc v nouzi, konstruktivní řešení problémů, slušné a chování k dospělým a starším spoluobčanům, včasné odhalení případných náznaků šikany a jejich potlačení.

Sportovní činnost

- kolektivní sportovní činnosti / soutěživost, týmová spolupráce, tmelení kolektivu, znalost pravidel a jejich dodržování, umění přijmout prohru bez slovního či fyzického napadání/
- individuální sportovní aktivity / podpora těchto aktivit v rámci možností zařízení/
- účast na sportovních soutěžích /triatlon, biatlon, olympiády, turnaje v kopané, hokeji/
- pěší turistika / poznávání Českého lesa/
- jízda na kole /pravidla silničního provozu, údržba a oprava jízdních kol/
- posilovna / kondiční posilování/
- návštěva plaveckého bazénu
- práce ve sportovních kroužcích / stolní tenis, florbal volejbal/
- sezónní sportovní aktivity / plavání, bruslení, lyžování/

Při sportovních aktivitách je důležitá podpora zdravé soutěživosti, znalost pravidel hry, dodržování pokynů vychovatele, dodržování bezpečnosti pro určitou sportovní disciplínu.

Cílem je posilování zdraví a zvyšování fyzické kondice klientů, snižování deprese, fyzického i psychického napětí, relaxace.

Estetické, zájmové a individuálně volní činnosti

- zájmové kroužky
- poslech hudby / TV pořady, reprodukováná hudba, hrana na hudební nástroj, účast v hudebních soutěžích/
- sledování vybraných televizních programů /sportovní přenosy, hudební pořady, dokumenty, zpravodajství/
- péče o čistotu a estetický vzhled domova / výzdoba budovy vlastními výrobky, pěstování květin /
- péče o čistotu a estetický vzhled klientů / osobní hygiena, čistota a vhodnost oblečení k různým činnostem/
- dodržování pravidel společného soužití klientů /dodržování soukromí – klepat při vstupu, pozdravit, umět požádat o pomoc, poděkovat, dodržování nočního klidu, zásady správného stolování/

- besedy na různá témata /např. AIDS, žloutenka, přenos nemocí, léčba, prevence/
- návštěva kulturních akcí / kino, divadlo, pouť, hokejové utkání, plavecký bazén, výstavy/
- dodržování svátků, tradic, zvyklostí /velikonoční výzdoba – pletení pomlázek, malování vajec, vánoce - zdobení stromečku, výroba dárků pro blízké, dětský den, podzimní výroba a pouštění draků apod./
- výtvarná činnost / kreslení různými technikami, používání přírodních materiálů, sběr přírodnin, modelování z keramické hlíny, výroba krmelců a krmítek pro lesní zvěř, lepení modelů /

Cílem zájmových činností je náhrada a vytěsnění patologických návyků a vytvoření jiných zájmů a koníčků. Přehodnocení priorit a nalezení nové, zdravější a smysluplnější cesty a cílů v životě bez drog.

Terapeutický program

- pevně stanovený denní režim / dodržování vnitřního řádu zařízení, denního i týdenního režimu/
- pracovní terapie - ergoterapie/ práce na farmě a v budově, brigády/
- komunity / denní, týdenní, měsíční/
- tematické skupiny
- interakční skupiny
- kreativní skupiny / arteterapie, aromaterapie, muzikoterapie, zooterapie, /
- biografické skupiny
- relaxace
- zážitkové aktivity
- individuální kontakt s klientem
- psaní deníků
- rituály / příjem nových klientů, oslavy svátků a narozenin, postupy do vyšších fází, odchod klientů, sankce a úklid domu při porušení čistoty domu/
- kontakt s rodinou / psaní dopisů, návštěvy rodinných příslušníků v zařízení/
- samostatné vycházky / udělení důvěry, zodpovědnost za své chování mimo zařízení/
- prevence / besedy, přednášky odborníků, četba článků s touto tematikou, sledování dokumentů a filmů, kontrola čistoty klientů – testy na drogy a alkohol/
- odborná pomoc / možnost poradit se s psychologem nebo psychiatrem, praktickým lékařem/

Cílem je přehodnocení dosavadního života, hledání nových priorit a zájmů, naučit se žít bez drogy.

Skupiny

Ranní skupina:

Frekvence 6x týdně, pondělí – sobota. Lze se vracet ke včerejšímu dni, ale zejména k večerním situacím, událostem, pokud byly něčím důležité. Může se krátce objevit příp. konflikt, nebo naopak reflexe s osobou, se kterou si rozumím. Krátkým stručným sdělením se podávají informace ostatním o večerních telefonátech, včerejších dopisech jako důležitých kontaktech s vnějším prostředím. Rovněž lze mluvit o průběhu noci, jak se spalo, v případě snů, pokud byly, krátký rozbor. Zvolení šéfa dne, rozdělení prací na dopolední zaměstnání. Plán na odpolední zaměstnání a společnou činnost (lze upřesnit v poledne při obědě). Oznámení o plánovaných volných vycházkách.

Terapeutická skupina:

Frekvence 2 x týdně, v úterý a ve čtvrtek

Jedná se o individuální skupinu klienta, jehož jméno bylo zvoleno, nebo si jmenovaný vybere skupinu sám a bylo to oznámeno na některé z předchozích skupin. Téma je vhodné předem konzultovat se svým garantem nebo i jiným vychovatelem. Obsahem bývá zpravidla období dětství, vztahy s rodiči, konflikty, výchovné problémy doma i ve škole a v neposlední řadě jeho drogová kariéra, počátky užívání návykových látek, problémy s tím spojené, dluhy, příp. krádeže a trestná činnost. V průběhu či závěru skupiny lze zvolit prognózu jak pokračovat v léčbě, příp. jak pracovat na jiných tématech, motivace v léčbě, prevence proti užívání návykových látek. V době prázdnin, kdy není velká komunita, je čas této skupiny využíván i k přestupům klientů do vyšších fází.

Večerní skupina:

Frekvence 6 x týdně, od pondělí do soboty. Skupina je určena k hodnocení průběhu dne. Důležité je pojmenovat a vyzdvihnout zásadní záležitosti, pracovní i jiné výsledky, ocenění nebo naopak označení chyb v průběhu denní činnosti. Součástí skupiny může pro některé klienty pochvala za určitý čin nebo uložení sankce. Je důležité, aby se k průběhu dne vyjádřili všichni zúčastnění. Součástí večerní skupiny může být i tematická nebo interakční skupina.

Tematická skupina:

Nepravidelně dle potřeby, může se stát součástí večerní skupiny, v kterýkoliv den od pondělí do soboty. Lze ji zařadit aktuálně, objeví-li se závažné a důležité téma, například fungování v průběhu pracovního dne, průběh pobytu v komunitě, drogy, budoucnost mimo ústavní zařízení.

Interakční skupina:

Nepravidelně dle potřeby, může se stát součástí večerní skupiny v kterýkoliv den od pondělí do soboty. Lze ji zařadit aktuálně, objeví-li se závažné a důležité téma, například konflikt mezi dvěma klienty, který je dlouhodobější /vzájemná nesnášenlivost, časté verbální nebo fyzické ataky/ a není řešen na mimořádné skupině.

Týdenní hodnotící skupina:

Frekvence 1x týdně vždy v neděli. Smyslem uvedené skupiny je zhodnotit týdenní léčebný pobyt, pokud možno, aby vynikly důležité situace z jednotlivých dní (nemusí být řazeny chronologicky), úspěchy či neúspěchy, vztahy s ostatními, kontakty s rodinnými příslušníky, návštěvy, výjezdy, pokud již nebyly hodnoceny na předchozích skupinách. Rozdělení služeb klientům na další týden.

Mimořádná skupina:

Není limitována žádnou denní či noční hodinou, může být svolána kterýmkoliv denním či nočním vychovatelem a kterýmkoliv klientem, jedná-li se o závažnou situaci, které vyžaduje okamžité řešení. Na skupinu jsou povinni se dostavit všichni, kteří se nachází v domě, či areálu TK, v případě nutnosti je povolána i vedoucí zařízení. Jedná se zejména o porušení základních pravidel, např. drogy v domě, násilí, fyzické či psychické apod. Skupina není časově omezena, avšak měla by trvat pouze nezbytně dlouhou dobu a řešit pouze tu mimořádnou situaci, kvůli níž byla svolána (neřešit např. staré konflikty, pouze důsledky, které vedly k mimořádné situaci). Na skupině by měl být vysloven závěr, tedy pochvala případně uložení sankce pro viníka.

Velká komunita:

Frekvence 1x za měsíc, rituálně zavedený pevný termín vždy první čtvrtek v měsíci. V letních prázdninách se komunity nekonají, závažnější záležitosti, např. přestupy klientů do vyšších fází či rozloučení s klientem z důvodu ukončení léčby, se koná na terapeutických skupinách v úterý nebo ve čtvrtek. Velká komunita je nejvyšší orgán VLJ, proto účast vychovatelů je povinná, i když nejsou ve službě, výjimka je pouze nemoc či dovolená. Komunita je povinná i pro všechny klienty. Na komunitě se projednávají zásadní záležitosti, uplynulého měsíce, nebo např. rozloučení s klientem z důvodu ukončení léčby, přestupy klientů do vyšších fází, kde přednášení své žádosti a důvody. O přestupu se rozhoduje hlasováním. Dále se na velké komunitě projednávají změny pravidel, informuje se o personálních změnách apod. Komunitě vždy předchází porada vychovatelů.

Životopisná skupina:

Je pro nově příchozího klienta, který písemnou formou zpracuje svůj životopis a ten přečte na skupině. Seznámí ostatní zejména s důvody umístění do zařízení, s problémy s návykovými látkami a dalšími skutečnostmi /rodiče, sourozenci, koníčky/. Vychovatelé a ostatní klienti mohou klást následné doplňující otázky, pokud jsou ovšem některé otázky příliš osobní či traumatizující, platí pravidlo zachování soukromí.

Přestupová skupina:

Pokud chce klient přestoupit do vyšší fáze, musí písemnou formou zpracovat žádost a po dohodě se svým garantem ohlásí termín svojí přestupové skupiny. Krátce uvede důvody přestupu, zhodnotí svoje chování, plnění povinností a rovněž přínos, kterým se stane pro kolektiv v případě kladného vyřízení žádosti. Přestupovat do vyšších fází může klient v případě nadpoloviční většiny kladných hlasů a to na komunitě či v případě 1. a 2. fáze také na čtvrtěční skupině 14 dní po komunitě. Postup do 3. fáze je schvalován pouze na komunitě.

Odjezdová skupina:

Pokud klient plánuje opustit zařízení z důvodu dovolenky, předem písemnou formou zpracuje předpokládaný plán, se kterým následně seznámí ostatní členy skupiny. Tato skupina má charakter preventivní.

Příjezdová skupina:

Po návratu z dovolenky či prázdnin zpracuje klient písemnou formou jejich průběh, na skupině zhodnotí pozitivní i negativní situace, ke kterým v průběhu dovolenky došlo, zaměří se na důvody případného selhání.

Závěr

Výchovně léčebný proces je založen na principech komunitního systému s posílením výchovné a obecně vzdělávací složky. Důraz je kladen na rozvoj všech stránek osobnosti.

Veškeré uvedené výchovné činnosti se navzájem prolínají a doplňují a měly by vytvářet model normálně fungující rodiny - společnosti (bez drog).

Veškeré činnosti se provádějí s přihlédnutím k individuálním zvláštnostem klientů, k jejich fyzické a psychické vyspělosti s laskavým a individuálním přístupem ke každému klientovi.

Při všech činnostech je nezbytné, aby klienti byli poučeni o bezpečnosti a ochraně zdraví, nošení pracovních a ochranných pomůcek.

Plán činností je možno průběžně rozšířit o různé kulturní, naučné a sportovní akce konané v regionu nebo v jiných zařízeních, či přizpůsobit potřebám skupiny nebo provozu v zařízení.

Práce ve výchovně léčebné jednotce Medvědí Kámen je prací týmu, v němž je nutná spolupráce všech pracovníků / vychovatel, učitel, zdravotnice, psycholog, psychiatr, etoped, popř. dalších pracovníků/

Jedno z prvních učení je učení nápodobou, a proto by si všichni pracovníci měli uvědomit, že svým chováním a vztahy mezi sebou jsou příkladem pro své svěřence.

Spolupráce v oblasti adiktologie:

Centrum protidrogové prevence a terapie o.p.s. Plzeň

Adiktologická a preventivní ambulance „-21“